

Przeprowadzenie dowodu w drodze wideokonferencji - Włochy

SPIS TREŚCI

- 1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?
- 2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?
- 3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?
- 4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?
- 5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?
- 6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?
- 7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?
- 8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?
- 9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?
- 10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?
- 11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?
- 12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?
- 13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?
- 14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

1 Czy istnieje możliwość przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem wideokonferencji z udziałem sądu we wzywającym państwie członkowskim lub też bezpośrednio przez sąd tego państwa członkowskiego? Jeżeli tak, jakie obowiązują w tym względzie procedury lub przepisy krajowe?

We włoskim systemie prawnym, w szczególności w kodeksie postępowania cywilnego (Codice di Procedura Civile), nie ma szczególnego odniesienia do przeprowadzania dowodu w drodze wideokonferencji.

Wideokonferencja jest jednak znana naszemu systemowi prawnemu.

Art. 202 kodeksu postępowania cywilnego przewiduje, że sędzia rozpoznający sprawę, określając sposób przeprowadzenia dowodu, powinien „ustalić termin, miejsce i metodę przeprowadzenia dowodu”. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1206 /2001 metody przeprowadzania dowodu, z których może skorzystać sędzia, obejmują wideokonferencję.

Ponadto art. 261 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że sąd może zarządzić sporządzenie nagrania wideo wymagającego wykorzystania mechanicznych środków, narzędzi lub procedur.

Wideokonferencja jest wyraźnie przewidziana w kodeksie postępowania karnego (Codice di Procedura Penale) (np. w art. 205b).

Jeżeli chodzi o procedurę uregulowaną w art. 10 i nast. rozporządzenia, można zatem wykluczyć ograniczenie, o którym mowa w art. 10 ust. 4, polegające na „niezgodności” z naszym systemem prawnym.

Jedynym ograniczeniem, jakie mogłoby mieć zastosowanie do wniosku o przeprowadzenie wideokonferencji, byłoby istnienie poważnych trudności praktycznych.

Jeżeli chodzi o metodę przeprowadzania różnych rodzajów dowodów, zastosowanie mają unijne rozporządzenie i włoski kodeks postępowania cywilnego, jak również odpowiednie przepisy wykonawcze.

Jeżeli chodzi o procedurę uregulowaną w art. 17, po sprawdzeniu, że wymogi przewidziane w ust. 5 zostały spełnione, i udzieleniu zezwolenia na bezpośrednie przeprowadzenie dowodu wezwane państwo członkowskie powinno „ułatwić” skorzystanie z wideokonferencji, która – w zakresie, w jakim stanowi zwykły tryb przeprowadzania dowodu – musi być każdorazowo zweryfikowana przez sąd wezwany.

Z wyjątkiem poważnych trudności praktycznych powstających wówczas, gdy sąd wezwany nie może skorzystać z tego środka łączności, wszystkie dowody można przeprowadzać w drodze wideokonferencji na podstawie uzasadnionego wniosku, o którym mowa w art. 10 i nast., lub w oparciu o zezwolenie, o którym mowa w art. 17.

2 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do rodzaju osób, jakie można przesłuchać w drodze wideokonferencji – np. czy w ten sposób można przesłuchać wyłącznie świadków czy też inne osoby, np. biegłych lub strony?

Wideokonferencja stanowi użyteczne narzędzie przesłuchiwanie świadków i stron uczestniczących w postępowaniu. W tym zakresie nie istnieją żadne problemy w odniesieniu do zgodności z prawem włoskim, które przewiduje natomiast przeprowadzanie dowodu z zeznań świadka, nieformalne przesłuchanie stron i przesłuchanie stron pod przyrzeczeniem.

Jeżeli chodzi o przesłuchanie biegłych, należy usunąć podstawową przyczynę problemu dotyczącego niedopuszczalności opinii biegłego, w szczególności w odniesieniu do bezpośredniego przeprowadzania dowodu (art. 17).

W prawie włoskim zeznania biegłego regulują przepisy art. 61 i art. 191–201 kodeksu postępowania cywilnego. Biegli co do zasady sporządzają opinię pisemną (art. 195 akapit drugi kodeksu postępowania cywilnego), ale sąd może również zażądać wyjaśnień. W przypadku dopuszczenia opinii nie powinno być zatem żadnych przeszkód uniemożliwiających przesłuchanie biegłych w drodze wideokonferencji. Włoski kodeks postępowania cywilnego stanowi bowiem, że „jeżeli przewodniczący uzna to za stosowne, wzywa biegłego do wymiany poglądów i zaprezentowania jego opinii na posiedzeniu niejawnym w obecności stron, które mogą przedstawić swoje wyjaśnienia i argumenty za pośrednictwem swoich pełnomocników”.

3 Jakie ewentualne ograniczenia istnieją w odniesieniu do rodzaju dowodu, jaki można przeprowadzić w drodze wideokonferencji?

Pod względem praktycznym wydaje się, że wideokonferencja stanowi efektywne narzędzie przeprowadzania dowodu, bezpośredniego przesłuchiwanie świadków i odbierania oświadczeń od stron.

Przepisy nie odnoszą się jednak bezpośrednio do kwestii rodzaju lub obligatoryjnego charakteru dowodu oraz problemów praktycznych, jakie mogłyby się pojawić w odniesieniu do opinii biegłego, na przykład w przypadku dowodu z ekspertyzy pismoznawczej, danych genetycznych lub dowodu z nagrań rozmów telefonicznych.

4 Czy istnieją jakieś ograniczenia co do miejsca przesłuchania osoby przy wykorzystaniu wideokonferencji – np. czy musi się ono odbyć w sądzie?

Dowód przeprowadza się co do zasady w ramach właściwej miejscowo struktury sądowej lub policyjnej wezwanego państwa członkowskiego, która dysponuje zarówno niezbędnymi urządzeniami, jak i personelem pomocniczym. W obecnym stanie rzeczy nie ma jednak statystyk dotyczących wykorzystywania wideokonferencji w postępowaniu cywilnym.

W przypadku wykorzystania wideokonferencji w postępowaniu karnym co do zasady korzysta się z jednego z dostępnych, właściwie wyposażonych pomieszczeń znajdujących się w sądzie apelacyjnym, w którego okręgu jest zlokalizowany sąd wezwany (zwykłej sali sądowej, szczególnie strzeżonej sali sądowej lub pomieszczenia w zakładzie karnym).

5 Czy dozwolone jest rejestrowanie przesłuchań przeprowadzanych w drodze wideokonferencji, a jeżeli tak, to czy dostępne są w tym celu odpowiednie środki?

Nie ma przeszkód prawnych uniemożliwiających rejestrowanie przesłuchań, jeżeli możliwość taką dopuszczają przepisy państwa wzywającego.

Jeżeli chodzi o przeprowadzanie dowodu zgodnie z art. 4 i nast., stosuje się przepisy art. 126 kodeksu postępowania cywilnego i art. 46 przepisów wykonawczych do tego kodeksu dotyczące sporządzania protokołu przesłuchania.

6 W jakim języku powinno być prowadzone przesłuchanie: a) w przypadku wniosków na mocy art. 10-12; oraz b) w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu na mocy art. 17?

Aspekt ten nie jest bezpośrednio uregulowany w przepisach.

Art. 5, który stanowi, że wnioski oraz zawiadomienia należy sporządzać w języku urzędowym wezwanego państwa członkowskiego, mógłby stanowić wskazówkę dotyczącą języka, w którym należy przeprowadzać przesłuchania.

W przypadku wniosków złożonych zgodnie z art. 10 i nast., jeżeli zastosowanie ma prawo krajowe, przesłuchanie musi zostać przeprowadzone w języku włoskim.

Art. 122 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że „w toku postępowania stosowanie języka włoskiego jest obowiązkowe. W przypadku przesłuchania osoby, która nie włada językiem włoskim, sąd może wyznaczyć tłumacza ustnego”.

W postępowaniu, o którym mowa w art. 17, zastosowanie ma jednak prawo państwa wzywającego. Przepis ten mógłby się również odnosić do języka przeprowadzania dowodu. Również w tym przypadku należałoby zastosować język państwa wzywającego. W takiej sytuacji konieczny mógłby być udział tłumaczy ustnych.

Organ właściwy do zezwolenia na bezpośrednie przeprowadzenie dowodu mógłby również udzielać wskazówek dotyczących warunków przeprowadzania dowodu, w tym języka postępowania.

7 Jeżeli konieczna jest obecność tłumacza, kto odpowiada za zapewnienie jego obecności w przypadku obydwu rodzajów przesłuchań i gdzie tłumacz powinien się znajdować?

Nie istnieją przepisy szczególne w tym zakresie.

W postępowaniu, o którym mowa w art. 10 i nast., zastosowanie ma prawo państwa wezwanego.

W każdym przypadku zastosowanie ma art. 122 akapit drugi kodeksu postępowania cywilnego.

Kodeks przewiduje wyznaczenie tłumacza ustnego w przypadku przesłuchania osoby, która nie włada językiem włoskim. Istnieje zatem domniemanie, że językiem postępowania (oraz sędziego prowadzącego postępowanie) jest język włoski.

Koszty poniesione z tytułu udziału tłumaczy ustnych podlegają zwrotowi i pokrywa je sąd wzywający (zob. art. 18).

Jeżeli chodzi o procedurę przewidzianą w art. 17, zobacz pkt 6. Przesłuchanie należy prowadzić w języku państwa wzywającego. Aby ustalić organ odpowiedzialny za wyznaczenie tłumacza ustnego lub tłumaczy ustnych, należy zatem zastosować odesłanie do prawa państwa wzywającego. W tym przypadku organ właściwy do zezwolenia na bezpośrednie przeprowadzenie dowodu mógłby się zwrócić o udzielenie informacji dotyczących wyznaczenia tłumacza ustnego.

8 Jaką procedurę stosuje się przy organizacji przesłuchania oraz powiadamianiu osoby, która ma zostać przesłuchana, o terminie i miejscu przesłuchania? Z jakim wyprzedzeniem należy ustalić termin przesłuchania, aby osoba, która ma zostać przesłuchana, otrzymała powiadomienie z odpowiednim wyprzedzeniem?

Art. 250 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że komornik sądowy – na wniosek zainteresowanej strony – powinien poinformować świadków o obowiązku stawiennictwa w wyznaczonym miejscu, w wyznaczonym dniu i o wyznaczonej godzinie, podać im nazwisko sędziego, który będzie przeprowadzał dowód, oraz podać informacje dotyczące sprawy, w której przedmiocie świadkowie będą zeznawać. Art. 103 przepisów wykonawczych do kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że wezwanie należy doręczyć świadkom przynajmniej na siedem dni przed przesłuchaniem, na które się ich wzywa.

Przepisy regulujące przesłuchanie świadków zawierają art. 244–257a kodeksu postępowania cywilnego i art. 102–108 przepisów wykonawczych do tego kodeksu.

9 Jakie koszty wiążą się z wykorzystaniem wideokonferencji do przeprowadzenia dowodu i jak powinny one być pokrywane?

Koszty wideokonferencji przeprowadzonej zgodnie z art. 4 (pośrednie przeprowadzanie dowodu) przewidzianej w art. 10 ust. 4 podlegają zwrotowi na wniosek sądu wzywającego zgodnie z art. 18 ust. 2.

Obowiązku zwrotu nie przewidziano w przypadku bezpośredniego przeprowadzania dowodu w drodze wideokonferencji przez sąd zagraniczny zgodnie z art. 17.

10 Jakie ewentualne wymogi powinny zostać spełnione, aby zagwarantować poinformowanie osoby przesłuchiwanej bezpośrednio przez sąd wzywający, że występuje ona na zasadzie dobrowolności?

Do obowiązków sądu wzywającego należy poinformowanie przesłuchiwanej osoby o tym, że dowód zostanie przeprowadzony na zasadzie dobrowolności; zgodnie z art. 17 jest to jedna z przesłanek zezwolenia na bezpośrednie przeprowadzenie dowodu.

Przepisy nie przewidują jednak podobnego obowiązku po stronie sądu wezwanego.

11 Jaką procedurę stosuje się w celu zweryfikowania tożsamości osoby, która ma zostać przesłuchana?

Co do zasady sąd wzywający, który przeprowadza wideokonferencję, jest odpowiedzialny za weryfikację tożsamości świadka zgodnie z art. 17. W przypadku pośredniego przeprowadzania dowodu, w ramach którego przeprowadza się przesłuchanie świadków, weryfikację tożsamości reguluje art. 252 kodeksu postępowania cywilnego, zgodnie z którym „sędzia prowadzący postępowanie zwraca się do świadka o podanie imienia i nazwiska, imienia ojca, wieku i zawodu oraz o oświadczenie, czy świadek pozostaje w jakichkolwiek stosunkach rodzinnych [...] ze stronami, lub wskazanie, czy ma interes prawny w sprawie”. Identyfikację przeprowadza się po odebraniu przyrzeczenia zgodnie z art. 251 kodeksu postępowania cywilnego. W praktyce sędzia prowadzący postępowanie zwraca się również do świadka o okazanie dokumentu tożsamości i wpisuje do protokołu informacje zawarte w tego rodzaju dokumencie.

Jeżeli chodzi o strony, które mają zostać przesłuchane: osoba umocowana do dokonania określonej czynności prawnej musi przedstawić pełnomocnictwo szczególne.

12 Jakie wymogi powinny zostać spełnione przy odbieraniu przysięgi i jakie informacje od sądu wzywającego są konieczne, kiedy przysięga jest wymagana przy bezpośrednim przeprowadzaniu dowodu na mocy art. 17?

Jeżeli chodzi o procedurę przewidzianą w art. 17, nie regulują jej przepisy szczególne. Użyteczne mogłoby być uzyskanie informacji dotyczących odpowiedzialności karnej (w systemie prawnym państwa wzywającego) za składanie fałszywych zeznań lub odmowę złożenia zeznań w świetle prawa procesowego państwa wzywającego.

13 Przy pomocy jakich środków zapewnia się w miejscu przeprowadzania wideokonferencji obecność osoby do kontaktów, do której sąd wzywający może się zwracać w razie potrzeby, oraz osoby, która jest dostępna w dniu przesłuchania i zajmuje się obsługą sprzętu do przeprowadzenia wideokonferencji oraz rozwiązuje ewentualne problemy techniczne?

Włoski Departament Administracji Więziennej (Dipartimento dell'Amministrazione Penitenziaria) odpowiedzialny za połączenia wideokonferencyjne przeprowadza kontrole zgodności we współpracy z zagranicznym personelem technicznym tuż przed zaplanowaną wideokonferencją.

14 Czy od sądu wzywającego wymaga się przekazania jakichkolwiek informacji dodatkowych?

Wraz z wnioskiem o międzynarodową pomoc prawną sąd wzywający powinien również dostarczyć – o ile jest w ich posiadaniu – informacje techniczne dotyczące systemu wideokonferencyjnego wykorzystywanego w jego państwie wraz z imieniem i nazwiskiem oraz numerem telefonu osoby wyznaczonej do kontaktów – najlepiej wyspecjalizowanego technika – oraz wskazaniem języka, który będzie stosowany podczas wideokonferencji.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 04/02/2019